

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi rintamaveteraanien varhaiseläkkeestä annetun lain ja työntekijäin eläkelain 11 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan rintamaveteraanien varhaiseläkejärjestelmää muutettavaksi. Sotainvalidien eläkkeelle pääsyä helpotettaisiin poistamalla heiltä eläkkeen saamisen edellytyksenä oleva ikärajavaatimus. Heitä ei enää myöskään koskisi määräys rintamapalvelusajasta. Rintamapalvelusaikavaatimus lyhennettäisiin nykyisestä kahdesta vuodesta yhteen vuoteen ja se poistettaisiin kokonaan 63 vuotta täyttäneiltä rintamaveteraaneilta. Rintamaveteraanien varhaiseläkejärjestelmä ulotettaisiin koskemaan myös vuosien 1939—1945 sotiin osallistuneita naisia, jotka ovat täyttäneet 63 vuotta tai ovat sotainvalideja.

Lain säännöksiä tarkistettaisiin myös siltä osin kuin on kysymys varhaiseläkkeen maksamisesta osaeläkkeensaajalle ja työnantajan mahdollisuudesta suorittaa varhaiseläkettä saavalle rintamaveteraanille vapaaehtoisia lisäetuja. Var-

haiseläkkeen saamista koskevaa työn lopettamishettoa lievennettäisiin poistamalla laista vaatimus, että ansiotulojen on alennuttava vähintään kolmella viidesosalla. Niin ikään muutettaisiin lain säännöksiä, jotka koskevat varhaiseläkkeen suhdetta vanhuuseläkkeeseen sekä sukupolvenvaihdos- tai luopumiseläkkeisiin.

Muutokset, jotka koskevat eläkkeelle pääsyn helpottumista ja eläkeoikeuden laajentamista vuosien 1939—1945 sotiin osallistuneisiin naisiin, ehdotetaan saatettaviksi voimaan 1 päivästä heinäkuuta 1983. Osaeläkettä saavalla rintamaveteraanilla olisi kuitenkin oikeus varhaiseläkkeeseen jo 1 päivästä tammikuuta 1983 lukien. Muut muutokset, jotka ovat lähinnä teknisiä, ehdotetaan saatettaviksi voimaan heti niiden tultua hyväksytyiksi ja niitä sovellettaisiin 1 päivästä heinäkuuta 1982 lukien eli varhaiseläkejärjestelmän voimaantulosta.

PERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja ehdotetut muutokset

Heinäkuun alusta 1982 on tullut voimaan laki rintamaveteraanien varhaiseläkkeestä (13/82; RiVEL). Sen tarkoituksena on antaa rintamaveteraanille, jolla on vaikeuksia selviytyä ansiotyössä, mahdollisuus tietyn edellytyksin siirtyä vapaaehtoisesti varhaiseläkkeelle.

Tämän mukaisesti oikeus varhaiseläkkeeseen on 58 vuotta täyttäneellä rintamaveteraanilla, jonka työkyky on sairauden, vian tai vamman vuoksi siinä määrin alentunut, että se olennaisesti haittaa hänen ansiotyötään. Lisäksi edellytetään, että rintamaveteraani on vähintään kaksi vuotta ollut rintamapalveluksessa ja että hän on ollut pitkäaikoin ajan rasittavassa työssä ennen varhaiseläkkeelle jäämistä. Rintamapalvelusaikavaatimuksesta on poikettu sellaisen

rintamaveteraanin kohdalla, jonka sotilasvammalain mukainen työkyvyttömyysaste on vähintään 20 %. Rasittavan työn vaatimus ei puolestaan koske sotainvalidia eikä sotavankia. Ilman ikä- ja muita vaatimuksia eläkkeelle ovat päässeet sotainvalidit, joiden työkyvyttömyysaste on vähintään 30 %.

Rintamaveteraanien varhaiseläkkeen edellytykset ovat verrattain ankarat. Valtaosa vielä työelämässä mukana olevista vuosien 1939—1945 sotiin osallistuneista rintamaveteraaneista jää sen ulkopuolelle. Samoin ulkopuolelle jäävät mainittuihin sotiin osallistuneet naiset. Erityisesti on noussut esiin sotainvalidien samoin kuin lähellä yleistä eläkeikää olevien veteraanien oikeus varhaiseläkkeeseen. Myös eläkkeen saamisen edellytyksenä olevaa kahden vuoden rintamapalvelusaikaa on pidetty liian pitkänä, koska se jättää järjestelmän ulkopuolelle suurimman osan vuonna 1924 syntyneistä ja sitä nuoremmista ikäluokista.

Edellä olevan johdosta ehdotetaan, että varhaiseläkkeelle pääsisivät ilman ikä- ja rintamapalvelusaikavaatimusta kaikki sotainvalidit, joiden sotilasvammalain mukainen työkyvyttömyysaste on vähintään 10 %. Edelleen kuitenkin edellytettäisiin, että sotainvalidilla on RiVEL:ssä tarkoitettu sairaus, vika tai vamma, joka vaikuttaa olennaisesti hänen ansiokykyynsä. Rintamaveteraanit, jotka vuosien 1939—1945 sodissa joutuivat vangiksi, ovat kokemansa perusteella rinnastettavissa sotainvalideihin. Sen vuoksi heille ehdotetaan annettavaksi samanlainen oikeus varhaiseläkkeeseen. Edellä mainituista muutoksista säädettäisiin RiVEL:n 2 §:ssä.

Rintamaveteraanien varhaiseläkejärjestelmää laadittaessa oli tarkoitus, että eläkkeelle pääsisivät iäkkäimmät veteraanit, jotka ovat olleet kauimmin rintamalla. Tämän takia yhtenä eläkkeen saamisen edellytyksenä on kahden vuoden rintamapalvelusaika. Nykyinen rintamapalvelusaikavaatimus on käytännössä osoittautunut liian ankaraksi, koska se on muodostunut eläkkeelle pääsyn esteeksi vanhemmillekin veteraaneille. Sen vuoksi esitetään, että rintamapalvelusaikavaatimus poistettaisiin kaikilta 63 vuotta täyttäneiltä rintamaveteraaneilta. Tätä nuoremmilta rintamaveteraaneilta alennettaisiin palvelusaikavaatimus yhteen vuoteen, josta myös säädettäisiin edellä mainituissa 2 §:ssä.

Kysymys vuosien 1939—1945 sotiin osallistuneitten naisten oikeudesta varhaiseläkkeeseen

oli esillä jo lakia säädettäessä. Heidän sosiaaliturvansa kehittämisessä päätettiin edetä samalla tavoin kuin miestenkin osalta oli tapahtunut. Naiset saivat 1 päivästä syyskuuta 1982 lukien oikeuden siirtyä rintamasotilaseläkejärjestelmän mukaiselle eläkkeelle (20/82). Yhtenä vaikeutena naisten varhaiseläkejärjestelylle ovat olleet ne hankaluudet, jotka liittyvät heidän rintamalaoloaikansa selvittämiseen. Kun rintamapalvelusaikavaatimusta edellä mainituin tavoin muutetaan, tämä seikka ei enää estä varhaiseläkejärjestelmän ulottamista naisiin, jotka ovat täytäneet 63 vuotta tai ovat sotainvalideja. Tästä säädettäisiin lisäämällä RiVEL:n 1 §:ään uusi 3 momentti.

RiVEL:n mukaisen eläkkeen saamisen edellytyksenä on, että rintamaveteraani luopuu ansiotyöstään. Hänen ansioittensa edellytetään alen-tuvan vähintään kolmella viidesosalla. Lisäksi vaaditaan, että hänen jäljellä oleva työansionsa kuukaudessa on keskimäärin enintään työntekijän eläkelain (395/61; TEL) 1 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu markkamäärä, joka on vuoden 1982 indeksitasossa 529,86 markkaa.

Vaatimus ansioitten alenemisesta vähintään kolmella viidenneksellä on kohtuuttoman tiukka. Erityisen hankalaa se on sellaiselle pienviljelijälle tai muulle pienyrittäjälle, jonka ansiotulot muutenkin ovat alhaiset. Yrityksestä luopumista koskeva vaatimus johtaa usein myös siihen, että veteraanin aviopuoliso joutuu luopumaan ansiotyöstään ja hänen eläketurvansa karttuminen samalla katkeaa. Edellä olevan perusteella ehdotetaan ansiotyöstä luopumista koskevaa vaatimusta lievennettäväksi poistamalla RiVEL:n 4 §:n 2 momentista vaatimus ansiotöiden vähentämisestä kolmella viidesosalla. Ansiotyöllä tarkoitettaisiin tässä sellaista toimintaa, joka määritellään työeläkelaeissa. Tähän rinnastettaisiin myös kansanedustajana toimiminen.

RiVEL:n 7 §:n 1 momentin mukaan eläketä ei suoriteta mm. rintamaveteraanille, joka saa työ- tai virkasuhteeseen taikka yrittäjätointaan perustuvaa työkyvyttömyyseläketä. Tämä säännös sulkee varhaiseläkkeen ulkopuolelle myös osaeläkkeensaajat. Koska osaeläkkeen määrä on alhaisempi kuin mitä veteraani saisi varhaiseläkkeenä, ei tätä voida pitää kohtuullisena. Sen vuoksi esitetään varhaiseläkelakia muutettavaksi siten, että varhaiseläketä ei myönnettäisi sellaiselle veteraanille, joka saa

täyttää työkyvyttömyyseläkettä, mutta työkyvyttömyyseläkettä osaeläkkeenä saavalle rintamaveteraanille suoritettaisiin varhaiseläkkeenä määrä, jonka varhaiseläke on osaeläkettä suurempi.

Työeläkejärjestelmä saavuttaa täyden tehonsa vasta sen jälkeen, kun vakuutetut ovat ehtineet ansaita eläkettä täyteen eläkkeeseen vaadittavat 40 vuotta. Vanhimmat ikäluokat, joihin muun muassa rintamaveteraanit kuuluvat, eivät ehdi ansaita täyttä eläkettä. Heille on eräiden työnantajien toimesta vapaaehtoisesti järjestetty lisäeläketurva, joka kattaa täyteen eläkkeeseen jäävän aukon. Tällainen lisäetu on voitu järjestää TEL:n mukaisena rekisteröitynä lisäetuna tai rekisteröimättömänä lisäetuna. Kummassakin tapauksessa se on liittynyt TEL-eläkkeeseen. RiVEL:n tultua voimaan on pyritty muuttamaan näitä lisäetuja koskevia ehtoja siten, että etuja maksettaisiin myös asianomaisen saadessa varhaiseläkettä. Kysymys on edusta, jonka kustantaa työnantaja joko yksin tai yhdessä työntekijäin kanssa. Valtio ei siihen osallistu. Kuitenkin RiVEL:n 7 §:n 1 momentin nykyinen säännös estää varhaiseläkkeen suorittamisen, jos rintamaveteraani samalla saa muuta "työ- tai virkasuhteeseen taikka yrittäjätoimintaan perustuvaa" omaa eläkettä ja sellaisena pidetään myös kysymyksessä olevia lisäetuja. Koska rintamaveteraanien varhaiseläketurvaa silmällä pitäen ei ole syytä estää edellä mainittujen vapaaehtoisten lisäetujen maksamista, esitetään RiVEL:iin lisättäväksi maininta, että vain lakiin, asetukseen tai valtioneuvoston päätökseen taikka julkiseen eläkesääntöön perustuva eläke estää varhaiseläkkeen myöntämisen. Tähän ryhmään ei siten kuulu mainitut vapaaehtoiset lisäedut, koska ne perustuvat sopimukseen. Sen sijaan tähän ryhmään kuuluisivat sellaiset vapaaehtoiset eläkkeet, jotka eivät ole tarkoitettu jäämään voimaan rinnan lakisääteisen eläkkeen kanssa, mitä tarkoittaa 4 a §:n viimeisessä lauseessa oleva viittaus vastaavaan muuhun eläkkeeseen. TEL:n 11 §:ää muutettaisiin siten, että sanotun lain mukainen lisäetu voitaisiin liittää myös RiVEL:n mukaiseen eläkkeeseen.

Mainitun RiVEL:n 7 §:n mukaan varhaiseläkettä ei suoriteta rintamaveteraanille, joka saa työeläkelakien mukaista vanhuuseläkettä. Samoin vanhuuseläke estää varhaiseläkkeen myöntämisen. On kuitenkin tapauksia, joissa rintamaveteraani on kuulunut usean eläkejärjestelmän piiriin. Tällöin on mahdollista, että

osa rintamaveteraanin ansaitsemasta eläketurvasta tulee maksettavaksi ennen 65 vuoden ikää vanhuuseläkkeenä. Koska ei ole tarkoituksenmukaista, että tämänkaltaisen osittainen vanhuuseläke estää varhaiseläkkeen suorittamisen, esitetään RiVEL:ia tarkistettavaksi siten, että varhaiseläkkeenä suoritettaisiin määrä, joka jää, kun sanotun vanhuuseläkkeen perusteena olevaa, työ- tai virkasuhteen tai yrittäjätoiminnan johdosta määrättävää eläkettä ei oteta huomioon. RiVEL:n säännökset huomioon ottaen on tarkoituksenmukaista mainita edellä sanotusta vanhuuseläkkeestä lain uudessa 4 a §:ssä, jossa säädetään varhaiseläkkeen myöntämisen edellytyksistä. Edellä mainittu osittainen vanhuuseläke otettaisiin myös nimenomaan huomioon RiVEL:n 7 §:ssä, jossa määritellään varhaiseläkkeen saajalle myönnettävät etuudet.

Varhaiseläke on tarkoitettu väliaikaiseksi eläkkeeksi, kunnes rintamaveteraani voi saada työeläkejärjestelmien mukaista vanhuuseläkettä. Tätä ei ole nimenomaisesti sanottu laissa, vaan se seuraa RiVEL:n 10 §:n säännöksestä, jonka mukaan varhaiseläkkeestä on soveltuvin osin voimassa, mitä täydestä työkyvyttömyyseläkkeestä on säädetty. Eräissä tapauksissa säännös on osoittautunut riittämättömäksi varhaiseläkkeen lakkauttamiseen. Sen vuoksi olisi lakiin otettava nimenomainen säännös siitä, että varhaiseläke lakkaa eläkkeen saajan saavutettua 65 vuoden iän, ja että varhaiseläke lakkauteen silloin, kun rintamaveteraani on saavuttanut oikeuden saada vanhuuseläkettä ennen mainittua ikää. Näistä säädettäisiin RiVEL:n 9 §:ssä.

RiVEL:n 7 §:n 2 momentin mukaan varhaiseläkkeen saajalle ei voida myöntää maatalousyrittäjien eläkelain mukaista sukupolvenvaihdoseläkettä eikä luopumiseläkelain mukaista luopumiseläkettä. Koska nämä maatalouden rakennemuutosta palvelevat erikoiseläkkeet eräissä tapauksissa johtavat parempaan kokonaistulokseen kuin varhaiseläke, ei ole tarkoituksenmukaista estää näiden eläkkeiden maksamista rintamaveteraaneille. Tämän vuoksi ehdotetaan RiVEL:n 7 §:ää muutettavaksi. RiVEL:n 10 §:n ja maatalousyrittäjien eläkelain 6 c §:n 3 momentin mukaan sukupolvenvaihdoseläke lakkauttaa varhaiseläkkeen ja maksettua varhaiseläkettä pidetään sukupolvenvaihdoseläkkeen osasuorituksena. Näin ollen eivät hakijalle myönnettävä sukupolvenvaihdoseläke ja varhaiseläke tulisi maksettavaksi päällekkäin.

2. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Esitetyistä muutoksista ovat taloudelliselta vaikutukseltaan merkittävimmät varhaiseläkkeen myöntäminen osaeläkkeensaajalle sekä palvelusaikavaatimuksen alentaminen ja osittainen poistaminen. Ensiksi mainitusta uudistuksesta aiheutuisi vuonna 1983 noin 11 milj. markan lisäkustannukset ja ne olisivat suurimmillaan uudistuksen alkuvaiheessa. Palvelusaikavaatimuksen lieventämisestä aiheutuisi vuonna 1983 myös 11 milj. markan lisäkustannukset. Seuraavina vuosina ne kaksinkertaistuisivat. Muilla muutoksilla on vähäisempi taloudellinen vaikutus. Ehdotetuista muutoksista aiheutuisi rintamaveteraanien varhaiseläkejärjestelmälle yhteensä vuonna 1983 noin 35 milj. markan lisäkustannukset.

Kaikkiaan rintamaveteraanien varhaiseläkejärjestelmälle nyt esitetyt muutokset mukaan lukien voidaan vuonna 1983 arvioida aiheutuvan noin 139 milj. markan kustannukset, joihin valtion tulo- ja menoarvioesityksessä 1983 on varauduttu.

3. Asian valmistelu

Eräät rintamaveteraanijärjestöt ovat kääntyneet sosiaali- ja terveystieteiden puoleen rin-

tamaveteraanien varhaiseläkkeistä annetun lain muuttamiseksi, minkä johdosta on hankittu rintamaveteraaniasiain neuvottelukunnan kannanotto asiasta. Hallituksen esitys on valmisteltu työryhmätyönä, jonka ehdotuksen mukainen nyt annettava esitys on.

4. Voimaantulo

Muutokset ehdotetaan saatettaviksi voimaan siten, että 1 päivästä heinäkuuta 1982 lukien eli varhaiseläkejärjestelmän alusta lähtien toteutettaisiin eläkkeen määräytymiseen liittyvät muutokset. Näitä olisivat lisäeläkkeen maksaminen rintamaveteraanille, vanhuuseläkeoikeuden täsmäntäminen, työstäluopumissäännösten lieventäminen ja sukupolvenvaihdoeläkkeen ja luopumiseläkkeen maksaminen rintamaveteraanille. Vuoden 1983 alusta ehdotetaan työkyvyttömyyseläketä osaeläkkeenä saavalle maksettavaksi varhaiseläketä. Varhaiseläkeoikeuden laajentamista ja eläkeoikeuden edellytysten lieventämistä koskevat muut muutokset ehdotetaan saatettaviksi voimaan 1 päivästä heinäkuuta 1983 lukien.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1. Laki rintamaveteraanien varhaiseläkkeestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rintamaveteraanien varhaiseläkkeestä 7 päivänä tammikuuta 1982 annetun lain (13/82) 2 §, 4 §:n 2 momentti, 5 §, 7 §:n 1 ja 2 momentti ja 9 § sekä lisätään 1 §:ään uusi 3 momentti ja lakiin uusi 4 a § seuraavasti:

1 §

Mitä tässä laissa on säädetty rintamaveteraanista, sovelletaan myös rintamapalvelustunnuksen saaneeseen henkilöön, joka on täyttänyt 63 vuotta tai jonka sotilasvammalain (404/48) mukainen työkyvyttömyysaste on vähintään 10 prosenttia.

2 §

Oikeus varhaiseläkkeeseen on rintamaveteraanilla, jonka työkyky sairauden, vian tai vam-

man vuoksi on siinä määrin alentunut, että se olennaisesti haittaa hänen ansiotyötään.

Eläkkeen myöntämisen edellytyksenä on myös, että rintamaveteraani on pitkäkhön ajan ennen varhaiseläkkeen alkamista ollut rasittavassa työssä. Lisäksi vaaditaan, että hän on joko täyttänyt 63 vuotta tai että hän on täyttänyt 58 vuotta ja hänen rintamapalvelusaikansa on vähintään vuosi.

Mitä 2 momentissa on säädetty, ei koske rintamaveteraania, joka on sotainvalidi tai joka on ollut sotavankina.

Asetuksella säädetään, mitä tässä pykälässä tarkoitetaan rintamapalvelusajalla, sotainvalidilla ja sotavangilla.

4 §

Varhaiseläkkeen saamisen edellytyksenä on myös, että rintamaveteraani on luopunut 1 momentissa mainituissa laeissa, säännöksissä tai määräyksissä taikka kansanedustajain eläkelaisissa (329/67) tarkoitettusta ansiotyöstä siinä määrin, että hänen jäljellä oleva työansionsa kuuksaudessa voidaan arvioida keskimäärin enintään työntekijäin eläkelain 1 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetuksi markkamääräksi.

4 a §

Varhaiseläketä ei myönnetä sellaiselle rintamaveteraanille, joka saa lain, asetuksen tai valtioneuvoston päätöksen taikka julkisen eläkesäännön perusteella työ- tai virkasuhteen taikka yrittäjätoiminnan johdosta myönnettävää työttömyyseläketä tai täyttää työkyvyttömyyseläketä taikka maatalousyrittäjien eläkelain (467/69) mukaista sukupolvenvaihdoseläketä tai luopumiseläkelain (16/74) mukaista luopumiseläketä, eikä sellaiselle rintamaveteraanille, joka saa tai jolla on oikeus saada lain, asetuksen tai valtioneuvoston päätöksen perusteella työ- tai virkasuhteen taikka yrittäjätoiminnan johdosta myönnettävää vanhuuseläketä, kuitenkin siten, että, jos rintamaveteraanin eläkkeistä osa maksetaan vanhuuseläkkeenä ennen 65 vuoden ikää, tällainen eläke ei estä varhaiseläkkeen myöntämistä. Mitä tässä pykälässä on säädetty, koskee myös rintamaveteraania, joka saa edellä tarkoitettuja eläkkeitä vastaavaa muuta eläketä.

5 §

Varhaiseläkkeenä suoritetaan määrä, jonka rintamaveteraani olisi saanut työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentissa mainittujen lakien, säännösten tai määräysten taikka merimieseläkelain mukaan, jos hänelle olisi varhaiseläkkeen sijasta myönnetty täysi työkyvyttömyyseläke. Tällöin ei kuitenkaan oteta huomioon työntekijäin eläkelain 11 §:ssä, maatalousyrittäjien

eläkelain 11 §:n 1 momentissa, yrittäjien eläkelain (468/69) 11 §:n 1 momentissa eikä merimieseläkelain 34 a §:ssä tarkoitettuja lisäetuja.

Työkyvyttömyyseläketä osaeläkkeenä saavalle rintamaveteraanille suoritetaan varhaiseläkkeenä määrä, jonka varhaiseläke on osaeläketä suurempi.

7 §

Rintamaveteraanille, joka saa tämän lain mukaista varhaiseläketä, ei myönnetä työkyvyttömyys- tai työttömyyseläketä työ-, virka- tai palvelussuhteen taikka yrittäjätoiminnan perusteella.

Jos rintamaveteraanin eläkkeistä osa maksetaan vanhuuseläkkeenä ennen 65 vuoden ikää, varhaiseläkkeenä suoritetaan määrä, joka jää, kun sanotun vanhuuseläkkeen perusteena olevaa, työ- tai virkasuhteen tai yrittäjätoiminnan johdosta määrättävää eläketä ei oteta huomioon.

9 §

Oikeus varhaiseläkkeeseen lakkaa viimeistään sen kalenterikuukauden lopussa, jona rintamaveteraani täyttää 65 vuotta.

Varhaiseläke lakkautetaan, jollei rintamaveteraani enää täytä 4 §:n 2 momentin edellytyksiä tai jos hän on saavuttanut oikeuden saada 4 a §:ssä tarkoitettua vanhuuseläketä, ottaen kuitenkin huomioon, mitä 7 §:n 2 momentissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 1982.

Lain 4 §:n 2 momenttia, 4 a §:ää, 5 §:n 1 momenttia, 7 §:n 1 ja 2 momenttia sekä 9 §:ää sovelletaan 1 päivästä heinäkuuta 1982 lukien kuitenkin siten, että työkyvyttömyyseläketä osaeläkkeenä saavalla rintamaveteraanilla on oikeus varhaiseläkkeeseen aikaisintaan 1 päivästä tammikuuta 1983 lukien.

Lain 1 §:n 3 momenttia ja 2 §:ää sovelletaan 1 päivästä heinäkuuta 1983 lukien.

2.

Laki**työntekijäin eläkelain 11 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 8 päivänä heinäkuuta 1961 annetun työntekijäin eläkelain 11 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on 16 päivänä joulukuuta 1966 annetussa laissa (639/66), näin kuuluvaksi:

11 §

Jos työnantaja eläkevakuutusta tai eläkesäätiötä käyttäen järjestää tämän lain mukaiset vähimmäisehdot täyttävän eläketurvan sellaisille työntekijöille, jotka työsuhteen lyhytaikaisuuden vuoksi tai muutoin 1 §:n säännöksistä johtuen eivät ole tämän lain alaisia, taikka järjestää muutoin paremman eläketurvan kuin edellä 4—9 §:ssä on säädetty, tai sisällyttää järjestämänsä eläketurvaan haudausavustuksen tai muun sellaisen edun suorittamisen, jota ei edellytetä vähimmäisehdoissa, on hänellä oikeus niillä ehdoilla, jotka sosiaali- ja terveysministeriö määrää, saattaa tällainen eläkejärjestelmänsä tämän lain alaiseksi rekisteröimällä

se eläketurvakeskuksessa, minkä jälkeen sen kohdalla noudatetaan soveltuvin osin tämän lain säännöksiä. Jos työntekijälle, joka kuuluu työnantajan järjestämän tässä momentissa tarkoitetun eläketurvan piiriin, myönnetään rintamaveteraanien varhaiseläkkeestä annetun lain (13/82) mukainen eläke, eläkejärjestelystä tuleva eläkkeen määrän lisäys tai muu etu liitetään varhaiseläkkeeseen ehtojen mukaisesti.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 1982, kuitenkin siten, että sitä sovelletaan 1 päivästä heinäkuuta 1982 lukien.

Helsingissä 12 päivänä marraskuuta 1982

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Sosiaali- ja terveysministeri Vappu Taipale

1.

Laki**rintamaveteraanien varhaiseläkkeestä annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan rintamaveteraanien varhaiseläkkeestä 7 päivänä tammikuuta 1982 annetun lain (13/82) 2 §, 4 §:n 2 momentti, 5 §, 7 §:n 1 ja 2 momentti ja 9 § sekä *lisätään* 1 §:ään uusi 3 momentti ja lakiin uusi 4 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki**Ehdotus****1 §**

Mitä tässä laissa on säädetty rintamaveteraanista, sovelletaan myös rintamapalvelustunnuksen saaneeseen henkilöön, joka on täyttänyt 63 vuotta tai jonka sotilasvammalain (404/48) mukainen työkyvyttömyysaste on vähintään 10 prosenttia.

2 §

Oikeus varhaiseläkkeeseen on 58-vuotiaalla rintamaveteraanilla, jonka rintamapalvelusaika sotatilan vallitessa on ollut vähintään kaksi vuotta ja jonka työkyky sairauden, vian tai vamman vuoksi on siinä määrän alentunut, että se olennaisesti haittaa hänen ansiotyötään, edellyttäen, että rintamaveteraani on sotainvalidi, tai että hän on ollut sotavankina, taikka että hän pitkäkhön ajan ennen varhaiseläkkeen alkamista on ollut rasittavassa työssä.

Mitä tässä pykälässä on säädetty rintamapalvelusajasta, ei kuitenkaan koske sellaista rintamaveteraania, jonka sotilasvammalain (404/48) mukainen työkyvyttömyysaste on vähintään 20 prosenttia.

2 §

Oikeus varhaiseläkkeeseen on rintamaveteraanilla, jonka työkyky sairauden, vian tai vamman vuoksi on siinä määrin alentunut, että se olennaisesti haittaa hänen ansiotyötään.

Eläkkeen myöntämisen edellytyksenä on myös, että rintamaveteraani on pitkäkhön ajan ennen varhaiseläkkeen alkamista ollut rasittavassa työssä. Lisäksi vaaditaan, että hän on joko täyttänyt 63 vuotta tai että hän on täyttänyt 58 vuotta ja hänen rintamapalvelusaikansa on vähintään vuosi.

Mitä 2 momentissa on säädetty, ei koske rintamaveteraania, joka on sotainvalidi tai joka on ollut sotavankina.

Asetuksella säädetään, mitä tässä pykälässä tarkoitetaan rintamapalvelusajalla, sotainvalidilla ja sotavangilla.

4 §

Varhaiseläkkeen saamisen edellytyksenä on myös, että rintamaveteraani on siinä määrin

Varhaiseläkkeen saamisen edellytyksenä on myös, että rintamaveteraani on luopunut 1 mo-

Voimassa oleva laki

luopunut ansiotyöstään, että hänen ansionsa voidaan arvioida alentuneen vähintään kolmella viidesosalla ja että hänen jäljellä oleva työansionsa kuukaudessa voidaan arvioida keskimäärin enintään työntekijäin eläkelain 1 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetuksi markkamääräksi.

Ehdotus

mentissa mainituissa laeissa, säännöksissä tai määräyksissä taikka kansanedustajain eläkelaisissa (329/67) tarkoitetusta ansiotyöstä siinä määrin, että hänen jäljellä oleva työansionsa kuukaudessa voidaan arvioida keskimäärin enintään työntekijäin eläkelain 1 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetuksi markkamääräksi.

4 a §

Varhaiseläkettä ei myönnetä sellaiselle rintamaveteraanille, joka saa lain, asetuksen tai valtioneuvoston päätöksen taikka julkisen eläkesäännön perusteella työ- tai virkasuhteen taikka yrittäjätoiminnan johdosta myönnettävää työttömyyseläkettä tai täyttä työkyvyttömyyseläkettä taikka maatalousyrittäjien eläkelain (467/69) mukaista sukupolvenvaihdoseläkettä tai luopumiseläkelain (16/74) mukaista luopumiseläkettä, eikä sellaiselle rintamaveteraanille, joka saa tai jolla on oikeus saada lain, asetuksen tai valtioneuvoston päätöksen perusteella työ- tai virkasuhteen taikka yrittäjätoiminnan johdosta myönnettävää vanhuuseläkettä, kuitenkin siten, että, jos rintamaveteraanin eläkkeistä osa maksetaan vanhuuseläkkeenä ennen 65 vuoden ikää, tällainen eläke ei estä varhaiseläkkeen myöntämistä. Mitä tässä pykälässä on säädetty, koskee myös rintamaveteraania, joka saa edellä tarkoitettuja eläkkeitä vastaavaa muuta eläkettä.

5 §

Varhaiseläkkeenä suoritetaan määrä, jonka rintamaveteraani olisi saanut työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentissa mainittujen lakien, säännösten tai määräysten taikka merimieseläkelain mukaan, jos hänelle olisi varhaiseläkkeen sijasta myönnetty täysi työkyvyttömyyseläke. Tällöin ei kuitenkaan oteta huomioon työntekijäin eläkelain 11 §:ssä, maatalousyrittäjien eläkelain (467/69) 11 §:ssä eikä yrittäjien eläkelain (468/69) 11 §:ssä tarkoitettuja lisäetuja.

5 §

Varhaiseläkkeenä suoritetaan määrä, jonka rintamaveteraani olisi saanut työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentissa mainittujen lakien, säännösten tai määräysten taikka merimieseläkelain mukaan, jos hänelle oli varhaiseläkkeen sijasta myönnetty täysi työkyvyttömyyseläke. Tällöin ei kuitenkaan oteta huomioon työntekijäin eläkelain 11 §:ssä, maatalousyrittäjien eläkelain 11 §:ssä, yrittäjien eläkelain (468/69) 11 §:ssä eikä merimieseläkelain 34 a §:ssä tarkoitettuja lisäetuja.

7 §

Varhaiseläkettä ei suoriteta sellaiselle rintamaveteraanille, joka saa työ- tai virkasuhteen taikka yrittäjätoimintaan perustuvaa vanhuus-, työkyvyttömyys- tai työttömyyseläkettä taikka maatalousyrittäjien eläkelain mukaista sukupolvenvaihdoseläkettä tai luopumiseläkelain (16/74) mukaista luopumiseläkettä.

7 §

Rintamaveteraanille, joka saa tämän lain mukaista varhaiseläkettä, ei myönnetä työkyvyttömyys- tai työttömyyseläkettä työ-, virka- tai palvelussuhteen taikka yrittäjätoiminnan perusteella.

Voimassa oleva laki

Rintamaveteraanille, joka saa tämän lain mukaista varhaiseläkettä, ei myönnetä työkyvyttö-varhaiseläkkeenä suoritetaan määrä, joka jää, teen tai yrittäjätoiminnan perusteella eikä 1 momentissa mainittua sukupolvenvaihdos- tai luopumiseläkettä.

9 §

Varhaiseläke lakkautetaan, jollei rintamaveteraani enää täytä 4 §:n 2 momentin edellytyksiä.

Ehdotus

Jos rintamaveteraanin eläkkeistä osa maksetaan vanhuuseläkkeenä ennen 65 vuoden ikää, myys- tai työttömyyseläkettä työ- tai virkasuhkun sanotun vanhuuseläkkeen perusteena olevaa, työ- tai virkasuhteen tai yrittäjätoiminnan johdosta määrättävää eläkettä ei oteta huomioon.

9 §

Oikeus varhaiseläkkeeseen lakkaa viimeistään sen kalenterikuukauden lopussa, jona rintamaveteraani täyttää 65 vuotta.

Varhaiseläke lakkautetaan, jollei rintamaveteraani enää täytä 4 §:n 2 momentin edellytyksiä, tai jos hän saavuttanut oikeuden saada 4 a §:ssä tarkoitettua vanhuuseläkettä, ottaen kuitenkin huomioon, mitä 7 §:n 2 momentissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 1982, kuitenkin siten, että sitä sovelletaan 1 päivästä heinäkuuta 1982 lukien.

2.

Laki**työntekijäin eläkelain 11 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 8 päivänä heinäkuuta 1961 annetun työntekijäin eläkelain 11 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on 16 päivänä joulukuuta 1966 annetussa laissa (639/66), näin kuuluvaksi:

Voimassa oleva laki

11 §.

Jos työnantaja eläkevakuutusta tai eläkesäätiötä käyttäen järjestää tämän lain mukaiset vähimmäisehdot täyttävän eläketurvan sellaisille työntekijöille, jotka työsuhteen lyhytaikaisuuden vuoksi tai muutoin 1 §:n säännöksistä johtuen eivät ole tämän lain alaisia, taikka järjestää muutoin paremman eläketurvan kuin edellä 4—9 §:ssä on säädetty, tai sisällyttää järjestämäänsä eläketurvaan hautausavustuksen tai muun sellaisen edun suorittamisen, jota ei edellytetä vähimmäisehdoissa, on hänellä oikeus niillä ehdoilla, jotka sosiaaliministeriö määrää, saattaa tällainen eläkejärjestelmänsä tämän lain alaiseksi rekisteröimällä se eläketurva-

Ehdotus

11 §

Jos työnantaja eläkevakuutusta tai eläkesäätiötä käyttäen järjestää tämän lain mukaiset vähimmäisehdot täyttävän eläketurvan sellaisille työntekijöille, jotka työsuhteen lyhytaikaisuuden vuoksi tai muutoin 1 §:n säännöksistä johtuen eivät ole tämän lain alaisia, taikka järjestää muutoin paremman eläketurvan kuin edellä 4—9 §:ssä on säädetty, tai sisällyttää järjestämäänsä eläketurvaan hautausavustuksen tai muun sellaisen edun suorittamisen, jota ei edellytetä vähimmäisehdoissa, on hänellä oikeus niillä ehdoilla, jotka sosiaali- ja terveysministeriö määrää, saattaa tällainen eläkejärjestelmänsä tämän lain alaiseksi rekisteröimällä

Voimassa oleva laki

keskuksessa, minkä jälkeen sen kohdalla noudatetaan soveltuvin osin tämän lain säännöksiä.

Ehdotus

se eläketurvakeskuksessa, minkä jälkeen sen kohdalla noudatetaan soveltuvin osin tämän lain säännöksiä. Jos työntekijälle, joka kuuluu työnantajan järjestämän tässä momentissa tarkoitetun eläketurvan piiriin, myönnetään rintamaveteraanien varhaiseläkkeestä annetun lain (13/82) mukainen eläke, eläkejärjestelystä tuleva eläkkeen määrän lisäys tai muu etu liitetään varhaiseläkkeeseen ehtojen mukaisesti.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 1982, kuitenkin siten, että sitä sovel-
taan 1 päivästä heinäkuuta 1982 lukien.
